

# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0409U004622

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 13-10-2009

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**



## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Ковалець Юрій Миколайович

2. Kovalets Yuriy Mykolayovych

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** кандидат наук

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 03.00.18

**Назва наукової спеціальності:** Ґрунтознавство

**Галузь / галузі знань:** Не застосовується

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 06-10-2009

**Спеціальність за освітою:** 8.130102

**Місце роботи здобувача:** Львівський національний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493735

**Місцезнаходження:** 80381, Львівська область, Жовківський район, м. Дубляни, вул. В.Великого, 1

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство аграрної політики України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

### **III. Відомості про організацію, де відбувся захист**

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** Д 64.354.01

**Повне найменування юридичної особи:** Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

**Код за ЄДРПОУ:** 00497058

**Місцезнаходження:** вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія аграрних наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

### **IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію**

**Повне найменування юридичної особи:** Львівський національний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493735

**Місцезнаходження:** 80381, Львівська область, Жовківський район, м. Дубляни, вул. В.Великого, 1

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство аграрної політики України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

### **V. Відомості про дисертацію**

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 68.33.01

**Тема дисертації:**

1. Генеза і еволюція антропогенно трансформованих дерново-підзолистих ґрунтів Західного Полісся
2. Genesis and evolution the anthropogenic-transformed sod-podzolic soils of the Western Polissya

**Реферат:**

1. Об'єкт - особливості морфологічної будови, складу та властивостей дерново-підзолистих ґрунтів легкого гранулометричного складу залежно від їхнього використання. Мета - вивчення морфологічних, фізичних, фізико-хімічних та хімічних властивостей дерново-підзолистих ґрунтів легкого гранулометричного складу Західного Полісся України, особливості їхньої генези, закономірностей розвитку ґрунтоутворних процесів в умовах тривалого сільськогосподарського використання та осушувальної меліорації. Методи - порівняльно-географічний, морфолого-генетичний (профільний), порівняльно-аналітичний та варіаційної статистики. Теоретичні результати - вперше в умовах Західного Полісся України на основі комплексного вивчення складу та властивостей дерново-підзолистих ґрунтів легкого гранулометричного складу залежно від їхнього використання встановлено інтенсивність та напрям трансформаційних процесів. Встановлено, що в силу консервативності дерново-підзолистих ґрунтів легкого гранулометричного складу при інтенсивному антропогенному впливі розвиваються деградаційні процеси, що призводять до погіршення їхніх

властивостей і зміни шляхів їхнього раціонального використання та охорони. Практичні результати - за комплексом показників виявлено погіршення властивостей дерново-підзолистих ґрунтів під антропогенним тиском, особливо в поверхневих горизонтах - зменшення вмісту гумусу, погіршення загальних фізичних властивостей, змінюється відношення C:N, склад вбирних основ, величина рН. Новизна - на прикладі численних варіантів та широкої програми спостережень підтверджено консервативність ґрунтів легкого гранулометричного складу, зокрема незначні зміни морфологічних, фізичних, фізико-хімічних та інших властивостей. Встановлено тенденцію в антропогенній трансформації ґрунтів, що полягає в підсиленні диференціації профілю за морфологічними ознаками, гранулометричним складом, щільністю будови та деякими фізичними і фізико-хімічними показниками під дією сільськогосподарського використання і зокрема осушення. За результатами валового хімічного аналізу ґрунтів, вмісту конституційної води і за молярними коефіцієнтами відношення оксидів виявлено активізацію процесів внутрішньогрунтового вивітрювання як важливого і до певної міри нового аспекту сутності антропогенної еволюції ґрунтів. Здійснено оцінку впливу перелогу та осушувальної меліорації на зміну властивостей дерново-підзолистих ґрунтів легкого гранулометричного складу. Ступінь впровадження - результати досліджень є вагомим внеском у розвиток теоретичних і практичних основ регіонального ґрунтознавства. Матеріали досліджень будуть використані у новостворюваних базах даних з моніторингу; в опрацюванні пропозицій виробництву з метою створення оптимальних умов розвитку сільськогосподарських культур, збереження і підвищення родючості ґрунтів, їх охорони від можливих антропогенних впливів; для цілей прогнозування антропогенної і постагрогенної еволюції ґрунтів; у навчальному процесі при викладанні курсів ґрунтово-агроекологічного спрямування. Галузь - науково-освітня та природоохоронна.

2. Object - peculiarities of morphological structure, content and characteristics of turf- podsollic soils of light granular composition depending on their use. Purpose - study of morphological, physical, physical and chemical and chemical characteristics of turf-podsolic soils of light granular composition of Western Polissya of Ukraine, peculiarities of their genesis, agricultural use and drainage melioration. Methods - comparative and geographical, morphological and genetic (profile), comparative and analytic, variation statistics. Theoretical results - intensity and direction of transformation processes were determined for the first time in conditions of Western Polissya of Ukraine, basing on complex study of composition and characteristics of turf-podsolic soils of light granular composition depending on their use. It is proved that because of conservative behavior of turf-podsolic soils of light granular composition, under the intensive anthropogenic influence degradation processes take place, causing worsening of the soils characteristics and changing of the ways of their rational use and protection. Practical results - according to the complex of indicators, deterioration of the characteristics of turf-podsolic soils was found under anthropogenic pressure, especially in the topsoil, i.e. reduction of humus amount, worsening of general physical characteristics, change of relation C:N, composition of absorptive base, quantity of pH. Novelty - on the example of numerous variants and broad program of observation, conservative behavior of soils of light granular composition was proved, particularly small changes of morphological, physical, physical and chemical and other characteristics. Tendency of anthropogenic transformation of soils was determined, i.e. intensification of differentiation of profile according to morphological characteristics, granular composition, structure compactness and some physical and chemical indicators under the influence of agricultural use, in particular drainage. According to the results of gross chemical analysis of soils, content of constitutional water and molar coefficients of oxides correlation, activation of processes of internal soil weathering was defined as an important and to some extent new aspect of anthropogenic transformation of soils. Estimation of the impact of fallow and drainage melioration on changes of characteristics of turf-podsolic soils of light granular composition was made. Degree of application - results of the research are an important contribution into the development of theoretical and practical fundamentals of regional soil study. Materials of the research will be used in new-formed data base of monitoring; proposition to production in order to create optimal conditions for crops growing, preservation and increase of soil fertility, their protection from possible anthropogenic influences; for the purposes of forecasting of anthropogenic and post agrogenic evolution of soils; at educational process for study the courses of soil and agro ecological directions. The field is scientifically-educational and nature protective.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## **VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Позняк Степан Павлович
2. Poznyak Stepan Pavlovych

**Кваліфікація:** д.геогр.н., 11.00.05

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## **VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Медведев Віталій Володимирович
2. Медведев Віталій Володимирович

**Кваліфікація:** д.б.н., 03.00.18, 06.01.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дмитрук Юрій Михайлович

2. Дмитрук Юрій Михайлович

**Кваліфікація:** д.б.н., 03.00.18

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
голови ради**

Балюк Святослав Антонович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
головуючого на засіданні**

Балюк Святослав Антонович

**Відповідальний за підготовку  
облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є  
відповідальним за реєстрацію наукової  
діяльності**

Юрченко Т.А.

